

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»**

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЖИВОПИС

для студентів

спеціальності
освітньої програми
освітньо-кваліфікаційного рівня

*014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Середня освіта (Образотворче мистецтво)
молодший спеціаліст*

Розробник:

Ольга Миколаївна Овчаренко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Ольга Миколаївна Овчаренко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 25 серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії Ольга ОВЧАРЕНКО

Робочу програму перевірено

26 серпня 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р. протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	нормативна професійно-практична	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6 /180	
Курс	4	
Семестр	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	56	56
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль		
Самостійна робота	30	30
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Живопис» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, оволодіння образотворчою грамотою, удосконалення творчих здібностей студентів засобами акварельного живопису.

Завдання курсу: навчити студентів основам професійного живопису в зображенні предметів навколишнього середовища, рослинного і тваринного світу, людини; надати знання з основ теорії живопису, особливостей його художньої мови, навчити практичних вмінь і навичок в техніці акварельного живопису; вчити застосовувати здобуті знання, вміння та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих завдань.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- володіти знаннями та практичними навичками з дисципліни «Живопис» та творчим методом втілення задуму в художньо-образну структуру композиції;
- організовувати власну образотворчу діяльність, обирати типові методи та засоби виконання професійних задач, оцінювати їх ефективність та якість;
- вивчати передовий вітчизняний і світовий досвід у галузі образотворчого мистецтва з метою використання його в практичній діяльності;
- нестереотипне художньо-образне мислення, уява, художньо-образні якості зорового сприйняття та спостережливості тощо;
- вміти виконувати ескізи з використанням різноманітних художніх засобів та прийомів;
- використовувати живописні матеріали з урахуванням їх формотворчих властивостей;
- виконувати зображення людини та оточуюче предметно-просторове середовище засобами академічного рисунку та живопису;
- володіти класичними образотворчими та технічними прийомами, матеріалами та засобами;
- визначення основних і додаткових кольорів, їх залежність і взаємовплив як засіб для відтворення кольорової характеристики предметів в живописі;
- дотримуватись послідовності в роботі над зображенням та відтворювати цілісність зображення на завершальній стадії роботи;
- використання законів повітряної перспективи та усвідомлювати логіку формотворення за допомогою світлотіні, кольору та його тепло-холодних властивостей;
- створювати цілісний образ, розкривати основу сутності моделі за допомогою живописної плями при виконанні дизайнерських проектів;
- володіти технічною свободою і розкутістю виконання за умовою міцної живописно-конструктивної побудови;
- знаходити художні специфічні засоби, нові образно-пластичні рішення для кожної конкретної задачі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				
		Лекції	Семін.	Практ.	Індивід.	Сам.р.
Змістовий модуль 1. Портрет та його види						
1. Методика роботи над зображенням портрету людини	4	2			2	
2. Тематичний натюрморт з гіпсовою головою людини	17			10	2	5
3. Тематичний жіночий портрет	17			10	2	5
4. Тематичний чоловічий портрет	22			10	2	10
5. Груповий портрет	26			12	4	10
Модульний контроль	4					
Разом	90	2		42	12	30
Змістовий модуль 2. Живопис фігури людини						
6. Особливості в роботі над зображенням фігури людини	10	2			3	5
7. Виконання натюрморту з гіпсовою фігурою Венери	22			14	3	5
8. Виконання натюрморту з гіпсовою фігурою Геракла	27			14	3	10
9. Живопис фігури в інтер'єрі	27			14	3	10
Модульний контроль	4					
Разом	90	2		42	12	30
Разом за 3 семестр	90	2		42	12	30
Разом за 4 семестр	90	2		42	12	30
Усього годин	180*	4		84	24	60

*із врахування МКР 8 год.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Портрет

Змістовий модуль 1. Портрет та його види

Лекція 1. Методика роботи над зображенням портрету людини (2 год.)

Портрет як жанр образотворчого мистецтва. Види портретів. Особливості побудови складних форм – портрету людини. Пропорції та канони в зображенні обличчя людини. Особливості кольорових співвідношень складних постановок. Послідовність виконання роботи. Техніки живопису – лесування, а la prima, живопис по зволоженому паперу.

Основні поняття теми: портрет, види портретів, живопис, акварель, техніка, канон, пропорції. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 1. Тематичний натюрморт з гіпсовою головою людини (10 год.)

Практична робота 2. Тематичний жіночий портрет (10 год.)

Практична робота 3. Тематичний чоловічий портрет (10 год.)

Практична робота 4. Груповий портрет (12 год.)

Змістовий модуль 2. Живопис фігури людини

Лекція 2. Особливості в роботі над зображенням фігури людини (2 год.)

Поняття «фігура», види та жанри портретів. Особливості роботи над фігурою. Пропорції та канони в зображенні портрету в повний зріст – фігури. Особливості кольорових співвідношень постановок зі складними формами. Послідовність виконання роботи. Техніки живопису – лесування, а la prima, живопис по зволоженому паперу.

Основні поняття теми: портрет, види портретів, техніка, канон, пропорції. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 6. Виконання натюрморту з гіпсовою фігурою Венери (14 год.)

Практична робота 7. Виконання натюрморту з гіпсовою фігурою Геракла (14 год.)

Практична робота 8. Живопис фігури в інтер'єрі (14 год.)

Плани практичних занять

Змістовий модуль 1. Портрет та його види

Практична робота 1. Тематичний натюрморт з гіпсовою головою людини (10 год.)

План

1. Постановка натюрморту
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натюрморту
  6. Тонове рішення натюрморту
  7. Кольорове рішення натюрморту засобами акварельного живопису
  8. Виявлення об'ємів предметів натюрморту
  9. Передача плановості натюрморту засобами живопису
  10. Деталізація та завершення роботи над постановкою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 2. Тематичний жіночий портрет (10 год.)

План

1. Постановка натури
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення портрету засобами акварельного чи олійного живопису
  8. Виявлення портретної подібності
  9. Деталізація та завершення роботи над натурою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 3. Тематичний чоловічий портрет (10 год.)

План

1. Постановка натури
2. Виконання підготовчих начерків
3. Вирішення формату та положення картинної площини

4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення портрету засобами акварельного чи олійного живопису
  8. Виявлення портретної подібності
  9. Деталізація та завершення роботи над натурою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 4. Груповий портрет (12 год.)

План

1. Постановка натури
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення портрету засобами акварельного чи олійного живопису
  8. Виявлення портретної подібності
  9. Деталізація та завершення роботи над натурою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Змістовий модуль 2. Живопис фігури людини

Практична робота 5. Виконання натюрморту з гіпсовою фігурою Венери (14 год.)

План

1. Постановка натури
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення портрету засобами акварельного чи олійного живопису
  8. Виявлення портретної подібності
  9. Деталізація та завершення роботи над натурою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 6. Виконання натюрморту з гіпсовою фігурою Геракла (14 год.)

План

1. Постановка натури
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення портрету засобами акварельного чи олійного живопису
  8. Виявлення портретної подібності
  9. Деталізація та завершення роботи над натурою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

Практична робота 7. Живопис фігури в інтер'єрі (14 год.)

План

1. Постановка натури
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення портрету засобами акварельного чи олійного живопису
  8. Виявлення портретної подібності
  9. Деталізація та завершення роботи над натурою
- [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 9]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1				
Відвідування практичних занять	1	21	21	21	21
Робота на семінарському занятті	10				
Робота на практичному занятті	10	4	80	3	60
Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20	4	20
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	147	-	127
Максимальна кількість балів: 274					
Розрахунок коефіцієнта: 4,57					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів полягає у виконанні самостійних практичних завдань кожне з яких оцінюється в 5 балів.

Змістовий модуль 1. Портрет та його види

Самостійна робота 1. Виконання серії начерків портретів

Самостійна робота 2. Виконання стилізованого автопортрету

Самостійна робота 3. Виконання тематичного чоловічого портрету

Самостійна робота 4. Виконання тематичного жіночого портрету

Змістовий модуль 2. Живопис фігури людини

Самостійна робота 5. Виконання серії етюдів фігур у різних ракурсах з натури

Самостійна робота 6. Стилізація аудиторного натюрморту

Самостійна робота 7. Багатофігурна композиція

Самостійна робота 8. Міський пейзаж з фігурами людей

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Виконання серії начерків портретів	5	5
2	Виконання стилізованого автопортрету	5	5
3	Виконання тематичного чоловічого портрету	10	5
4	Виконання тематичного жіночого портрету	10	5
5	Виконання серії етюдів фігур у різних ракурсах з натури	5	5
6	Стилізація аудиторного натюрморту	5	5
7	Багатофігурна композиція	10	5
8	Міський пейзаж з фігурами людей	10	5
	Разом	60	40

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Форма проведення: практична

Максимальна кількість балів: 25 балів

Умовою допуску до екзамену є виконання повного обсягу навчального плану дисципліни та в сумі з урахуванням коефіцієнта отримання 35 – 60 балів.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою
Відмінно	A	90-100
Дуже добре	B	82-89
Добре	C	75-81
Задовільно	D	69-74
Достатньо	E	60-68
Незадовільно	Fx	35-59
	F	0-34

7. Навчально-методична карта дисципліни «Живопис» 4 курс 7 семестр

Разом 90 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 42 год., самостійна робота – 30 год., індивідуальна робота – 12 год., модульний контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX
Модулі	Змістовий модуль I																			
Назва модуля	Портрет та його види																			
Лекції	1																			
Дати																				
Теми лекцій	Методика роботи над зображенням портрету людини																			
Теми практичних занять	Тематичний натюрморт з гіпсовою головою людини					Тематичний жіночий портрет					Тематичний чоловічий портрет					Груповий портрет				
Самостійна робота	Виконання серії начерків портретів					Виконання стилізованого автопортрету					Виконання тематичного чоловічого портрету					Виконання тематичного жіночого портрету				
Види поточного контролю	Підсумковий семестровий контроль – перегляд																			
Підсумковий контроль																				

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Кириченко М.А. Кириченко І.М. Основи образотворчої грамати. - К., «Вища школа», 2002.
2. Михайленко В.Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навчальний посібник/ В.Є. Михайленко - Київ : Каравела, 2015.
3. Печенюк Таміла. Кольорознавство./Т.Печенюк – К.: ГраніТ, 2009. – 190 с.
4. Сидоренко П.І., Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015
5. Шпак В.О. Основи живопису. Акварель. Навчальний посібник. – Київ, 2013. – 256 с.: іл.

Додаткова література:

6. Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч. посібник / За ред.проф. Є.А. Антоновича – Львів: Світ, 2006 – 512с., іл.
7. Жаворонков П.В. Рисунок. Методи зображення на площині: методичний посібник. Вижниця: Черемош, 2014
8. Гулей О.В. Декоративно-прикладне мистецтво: навчальний посібник. Суми: ДПУ ім. А.С.Макаренка, 2012.
9. Клименюк Т.М. Креслення, рисунок, композиція: навчальний посібник/ Т.М. Клименюк - Львів : Львівська Політехніка, 2012.
10. Поліщук А.А. Теорія та практика графіки: навчальний посібник. Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015.

9. Додаткові ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>